

STEKLARNA

Celje - skladišče

D-Per

545/1973

1119871519, JUN

COBISS o

GLASILO KOLEKTIVA STEKLARNE »BORIS KIDRIČ«
LETO 1 ROGAŠKA SLATINA JUNIJ 1973

ODPRTA VRATA V WMF

Bivanje predstavnikov Steklarne »Boris Kidrič« iz Rogoške Slatine in poslovnega združenja »Tehnoimpeks« iz Ljubljane v Zahodni Nemčiji — natančneje pri firmi WMF (Württembergische Metallwarenfabrik) v mestu Geislingen/Steige — se je močno razlikovalo od običajnega poslovnega stika. Obisk je veljal proizvodnemu in poslovne-
mu velikanu evropske razsežnosti.

Pa ne samo to, za razliko od drugih obiskov so morali inž. Vojo Djinovski, Jože Jankovič in Bogdan Bukovec, generalni direktor »Tehnoimpeks«, ponesti s seboj tudi naše pečate, da so pri podpisu pogodbe o poslovnem sodelovanju pritisnili ob podpisu še žig. 14. maja je bila namreč na sedežu firme WMF, kjer je dva dneva poleg nemške plapolala tudi

jugoslovanska trobojnica z rdečo zvezdo, podpisana pogodba o poslovnem sodelovanju — dokument o najmanj 5-letnem izvozu izdelkov iz steklarné v skupni vrednosti najmanj 10.000.000 zahodnonemških mark. Posel torej, ki mu gre vsa potrebna pozornost in povrh dokaz, da sodi Steklarna »Boris Kidrič« med številnimi evropskimi konkurenti glede kakovosti resnič-

DIREKTOR STEKLARNE »B. KIDRIČ« INŽ. VOJO DJINOVSKI podpisuje pogodbo o poslovnem sodelovanju z WMF. OD LEVE PROTI DESNI STOJJO: Jože Jankovič, g. Vilém, g. Sladeczek, g. Djordjević in dr. Schindele.

Glasilo »Steklar« urejuje uredniški odbor ● Uredništvo: Steklarna »Boris Kidrič« Rogoška Slatina ● Naslov: Glasilo kolektiva steklarne »Boris Kidrič« Rogoška Slatina ● Telefon 063 81-020 ● Telex: 33560 YU ● Tiska: CGP »DELO«, LJUBLJANA

no prav v vrh. O tem, kaj je napotilo eno največjih tovarn v ZRN, ki ima v svojem sklopu tudi steklaro s 360 zaposlenimi, da gre v prodor na tem področju ob pomoči Steklarne »Boris Kidrič«, nekoliko pozneje.

GEISLINGEN — TO JE WMF IN OBRATNO

Mestece Geislingen/Steige leži kakšnih 50 kilometrov od Stuttgarta in se je zajedlo v tri doline. Steje približno 30.000 prebivalcev. Krona kraja so tovarne WMF, ki so začele v malem nastajati pred več kot sto leti. Tu je bil nekoč tudi rudnik železove rude, a so ga zaradi slabe rude opustili. Že dolgo pomenijo tovarne WMF ljudem v Geislingenu največji kos kruha.

Kar 6500 delavcev in delavk je zaposlenih v teh tovarnah. Če že delajo, so sklenili delati najboljše, skratka tisto, kar gre dobro v promet za drag denar doma in na tujem. Tradicija, kot se je pokazalo pri WMF, ni vse. Znati je treba hoditi v korak s časom, se pravi oblikovati takšne izdelke, da bodo kupcem všeč jutri, pojutrišnjem.

Nekateri člani kolektiva Steklarne »Boris Kidrič« so že na lastne oči spoznali velikana WMF. Tistim te vrstice o vtisih iz Geislingena in WMF prav gotovo ne bodo kaj povsem novega. Za to pisanje so me prosili tovariši iz steklarne in vrstice se prav hitro nizajo. Zakaj če človek pobliže spozna velikana v Geislingenu, mu zares ni težko naravnost povedati pomembnejših zadev in nekaterih navedb. Vtisov je precej in prijetnih povrh, četudi nisi strokovnjak s steklarskega področja.

NASA ZASTAVA PRED GLAVNIMI VRATI

Se preden smo se zvečer v Geislingenu (na dan pred podpisom pogodbe) sestali z glavnimi šefi WMF, je Münchenski zastopnik gospod Ilija Djordjevič dejal, da bo vse zares O.K. In res; ob našem prihodu pred tovarniške in upravne zgradbe WMF je visela na drugo naša zastava, ob njej pa zastava ZRN. Gostitelji niso skrivali zadovoljstva ob pogledu na vihrajoči zastavi. Želeli so spominski posnetek, na katerem so poleg predstavnikov iz Jugoslavije še direktor Sladeczek, vodja celotnega marketinga in vodja tiskovne službe dr. Avenarius.

Takoj zatem smo stopili v razstavno dvorano z več tisoč različnimi izdelki, ki jih izdelujejo v obratih WMF sami ali pa jih zanje delajo drugi. Skratka, pred nami so zablesteli panoni, kakršne lahko srečaš na zares specializirani razstavi opreme za dom in gostinstvo.

Ob vsakem razstavljenem izdel-

ku je tudi cena. Prostor v pritličju in prvem nadstropju (zgradba je arhitektonsko oblikovana kot razstavišče) je namenjen za izbiro in kupci-trgovci tu že sklepajo pogodbe. WMF ima na svojem seznamu več kot 14.000 aktivnih kupcev, po vsej Nemčiji in v tujini ima več sto lastnih specializiranih poslovalnic oziroma zastopstev. Že res, da veliko dela s kupci opravi na sodobnejši način računalnik, vendar brez človeških vezi, brez stiska rok, vljudnosti in korektnosti tudi pri WMF ne gre.

V STEKLARNI SAMO DVA JUGOSLOVANA

Gostitelji so med svojimi obrati najprej pokazali steklaro, v kateri dela po desetih WMF 360 steklarjev (všteti so kajpak vsi profili). Steklarina je precej manjša od rogaške in na oko ni nič presenetljivega. Delajo pa lepe in izvirne stvari. Klobuk dol! Več kot polovica je tujih delavcev; največ je Portugalcev, Italijanov in Turkov. Prinašalci in odnašalci so še rosnji fantje. Ob peči srečamo dva Jugoslovana — edina naša steklarja v Geislingenu. Oba sta iz okolice Pule in delata v ZRN že približno devet let, zadnje dve leti pri WMF, kjer da so boljše plače kot drugje. Direktorja Djinovski in Jankovič sta v svojem elementu; zanima ju vse in podrobnih razlag ne manjka pa primerjanj, tehtanja o tem, kdo je dlje itd. Stiska s prostori v steklarni WMF je očitna, še huje pa je s fluktuacijo in z velikim deležem tuje delovne sile.

NA ZDRAVJE Z ŽILAVKO

Pogodba o dobavah kristalnega stekla iz Rogaške Slatine za firmo WMF je bila podpisana v popoldanskem času, v upravni zgradbi; za WMF so jo podpisali dr. Wil-

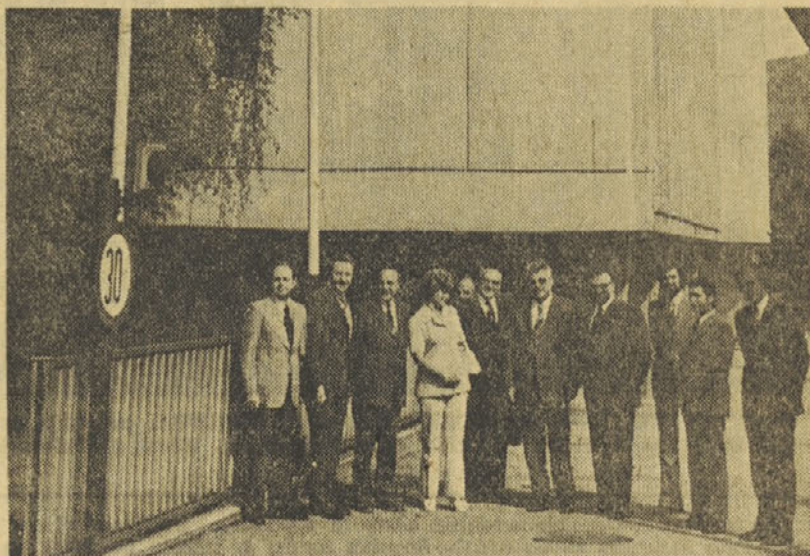
fried P. Bromm in Hans Vonau, za Steklarno »Boris Kidrič« inž. Vojo Djinovski in za izvoznega partnerja »Tehnoimpex« iz Ljubljane direktor Bogdan Bukovec. Kot je v navadi, se je tudi ob tej priložnosti nazdravilo, in sicer s krepko jugoslovansko žilavko. Da bo držalo! Direktorju W. Brommu sem med drugim dejal, da bom ob obletnici podpisa pogodbe o poslovnem sodelovanju preveril, kako poteka sodelovanje. Dejaj je, da ga moja namera veseli in da najbrž ne ena ne druga stran ne bosta razočarali.

Ob snidenju predstavnikov Steklarne »B. Kidrič«, WMF in »Tehnoimpexa« je bila izražena iskrena želja in pripravljenost za tesno in dolgotrajno sodelovanje. O tem so dan po podpisu pogodbe pisali tudi časniki v pokrajini Württemberg. Zapisi so izšli s trokolonskimi naslovi. Seveda pa v uradnih besedah na časopisnih straneh ni izraženo vse tisto prijetno in iskreno vzdrušje, za katero so poskrbeli gostitelji iz WMF. Na vsakem koraku je bilo namreč čutili medsebojno spoštovanje in prisrčnost ter zavest, da bosta WMF in Steklarina »B. Kidrič« pripomogli k dobremu poslovnemu sodelovanju med Zvezno republiko Nemčijo in Jugoslavijo.

F. KRIVEC

Vabimo vse člane kolektiva, da se udeležijo slovesnosti ob postavitvi temeljnega kamna za novo brusilnico. Slovesnost bo 29. junija 1973 ob 13. uri na dvorišču Steklarne.

Uredniški odbor

POSNETEK PRI VHODU V TOVARNO WMF. Takšne slike so objavili tudi listi NWZ in Geislinger Zeitung dan po podpisu pogodbe.

DIAMANTI, DA ALI NE?

Steklo, eno med najstarejšimi človekovimi odkritji, je povsod pričujoče. Ali bi si lahko mislili življenje na današnji stopnji razvoja brez te, prozorne trde tekočine? Trde tekočine? Da, trde tekočine!

To so trdili že stari alkimisti. Približno enaka definicija za steklo je v veljavi še danes.

Nekoliko podrobneje se bomo skušali seznaniti z novimi tehnikami pri brušenju oziroma pri predelavi stekla. Skušali bomo vsaj deloma dognati, kaj nam te tehnike, odkritja, novi prijemi in materiali prinašajo.

Pri proizvodnji in predelavi stekla za različne namene se zadnje čase naglo uveljavljajo nove tehnologije in popolnoma avtomatizirani postopki. Mar to pomeni, da bodo stroji popolnoma nadomestili roko? Če bi bil odgovor na to vprašanje pritrdilen, bi bila prihodnost našega kolektiva hudo negotova. Z veliko skrbjo bi gledali v naš jutrišnji dan. Toda ni tako. Sklenili smo, da ostanemo pri roki in da se bomo v tej smeri tudi razvijali.

Naš kolektiv je zadnje čase korenito spremenil asortiment. Usmerili smo se na izdelovanje vse zahtevnejših izdelkov visoke kakovosti.

Vsekakor pa moramo budno spremljati razvoj in dosežke v tehniki ter slednje uporabljati kot pomoč roki. Tako bomo dosegali še večjo produktivnost in kakovost naših izdelkov. Ni dolgo tega, ko je marsikateri z nezaupanjem zrl v rezalni kristalni avtomat, v štirironsko pošast, ki je kaj kmalu dobila ime »berglez«.

Na podlagi doseženih uspehov danes že lahko trdimo, da je steklo obdelano enako kakovostno kot ročno. Celo hitrejša je pot do skladišča, ker je skrajšana transportna pot, odpadki pa je manjši.

Z nabavo novega avtomata, ki je zamenjal 30 delavcev, smo pridobili, kajti le-te smo koristno zaposlili na drugih delovnih mestih.

Uvedba stiskalnice za pečlje je pridobitev, ki posredno vpliva na produktivnost pri okrasnem brušenju. S tem je delovna operacija brušenja pečlja izločena.

Kaj pa prinaša jutrišnji dan?

Postavitev avtomatske kislinke polirnice, povečanje brusilnice za 70 brusilnih vreten pri nas, zgradi-

tev brusilnice v Kozjem s 50 brusilnimi vreteni in nova avtomatska zmesarna. V tem sestavku bomo nekoliko podrobneje osvetlili, kakšne so pridobitve z uporabo diamantnih brusilnih plošč (kolotov). Ali so diamanti prihodnost? Ali bi uporaba diamantov bistveno povečala kakovost in storilnost ter izboljšala delovne razmere pri okrasnem brušenju?

To so temeljna vprašanja, ki segajo v jutrišnji dan. Nikakor ne smemo stati ob strani, temveč aktivno razmišljati, kakšne naj bodo naše nove brusilne zmogljivosti. Brušenje je reden postopek pri okrasni obdelavi stekla. Brusi se z različnimi abrazivnimi sredstvi, in sicer od naravnih prek umetnih, tja do diamantnih brusilnih plošč. Uporaba diamantnih brusilnih plošč ima določene prednosti v primerjavi s klasičnimi sredstvi za brušenje. Pa pogledjmo, kakšne so te prednosti.

Diamant je najtrši material in zato se najmanj troši pri brušenju. Prav zaradi te lastnosti dobro in dolgo ohrani želeni profil in rezno ostrino brusne plošče. To omogoča koristno in ekonomično uporabo na avtomatskih strojih in pri ročnem brušenju. Stalnost profila brusilne plošče pa ni edina prednost diamanta.

Stalen napredek v proizvodnji diamantnih brusilnih plošč pogojuje še važnejše momente, kot so prednosti pred klasičnimi sredstvi za brušenje.

Z diamantnimi brusi je mogoče delati zareze manjših globin neposredno. Se pravi brez poprejšnjega brušenja in kasnejšega glajenja. Pri takšnih delovnih metodah pridemo do izredno zanimivih rezultatov. Do teh smo prišli na podlagi meritev in naših izkušenj. Tako, na primer, se je produktivnost pri posameznih operacijah, opravljenih z diamantnimi brusi, povečala za celih 100 odstotkov, pri glajenju globokih klinastih zarez pa smo dosegli celo 300-odstotno povečanje. Izredno pomemben moment je tudi natančnost in enakomernost reza, ki ju je zaradi hitrega trošenja kamnov sicer nemogoče doseči.

Lom, ki pri okrasnem brušenju ni tako visok, ne smemo pa ga zanemarjati, se pri uporabi diamant-

nih plošč toliko zmanjša, da ga lahko zamenarimo.

Meritve zaprašenosť v delovnih prostorih, kjer so diamantni brusi, so že opravljene, žal pa teh podatkov še ni na voljo. Zaradi neznatne obrabe diamanta pri brušenju pa smo lahko prepuščeni, da je zaprašenosť veliko manjša kot pri uporabi aloksidnih kamnov.

Vsekakor je prav, da se podrobneje seznanimo s tehničnimi značilnostmi diamantnih brusilnih plošč.

Temeljna značilnost diamantnih brusilnih plošč je kakovost diamantov, ki se merijo s karati, granulacija, strnjenost, izvor in trdota veziva ter profil brusilne plošče.

Diamanti, ki se uporabljajo za proizvodnjo brusilnih plošč, so umetni (sintetični). Na udarec so srednje odporni, zato moramo z njimi ravnanje zelo pazljivo in jih varovati pred udarci.

Granulacija oziroma velikost diamantnih zrnec je običajno določena po namenih oziroma učinkih, ki jih želimo doseči. Tako so za globoke bruse v uporabi diamanti večjih granulacij, za glajenje pa se uporabljajo diamanti manjših oziroma finejših granulacij. Po slednjih dobimo izbrušene ploskve, ki jih lahko takoj poliramo.

Koncentracija (strnjenost) pomeni težo diamantov v enoti volumna. Vezivo ima lasnost, da drži vse diamante v oziroma na površini brusilne plošče, da dobro režejo, obenem pa omogoča odstranjevanje obruskov stekla z razne površine. Izredno pomembno je, da se pri brušenju vezivo pravilno troši. Pri prepočasnem odstranjevanju veziva prihaja do zaobljenja diamantnih zrnec. Takšna brusilna plošča nima več začetne rezilne moči. Le-to moramo ponovno oživeti. Pri tem pa se moramo zavedati, da s čezmernim oživljanjem povzročamo tudi čezmerno trošenje rezilnih površin in s tem zmanjšujemo dobo trajanja.

Profil brusilnih plošč so lahko različni. Običajna uporaba diamantnih brusilnih plošč za klinasto brušenje je s koti od 90 do 145 stopinj, nadalje so polkrožni profili in plošče z ravno površino za ploskovo brušenje.

Pri nas brusimo na brusilnih vre-

tenih TOURET DIATOUR, ki jih izdeluje firma DIAMANT BOART iz Belgije. V svetu so še drugi proizvajalci brusilnih vreten, vendar smo mi preizkusili le omenjena vretena.

Vreteno se odlikuje z izredno mirnim tekom in majhnimi tresljaji. Omenjeni značilnosti sta izredno pomembni za kakovostno brušenje z diamantnimi ploščami. Vibracije namreč zmanjšujejo režno moč na eni in povzročajo neenakomerno obrabo brusilnih ploskev ter hitreje trošenje na drugi strani. Brusilna vretena se vrtijo s štirimi hitrostmi. Pri tem je zelo pomembno imeti pred očmi, da mora biti obodna hitrost brusilne plošče 30 metrov v sekundi.

Postopek brušenja z diamantnimi brusilnimi koluti je moker. To z drugimi besedami pomeni, da mora biti cela rezna površina zadosti omočena. V nasprotnem primeru prihajajo do iskenja, kar hitro in

nenehno zmanjšuje režno moč in pa površinsko uničevanje diamanta. Pravilno bi ravnali, da bi tudi pri ročnem brušenju uporabljali tekočo emulzijo, pomešano z vodo, ki bolje čisti rezne površine diamanta in podaljšuje njegovo trajanje.

Neštete pozitivne lastnosti diamantov pa nas ne smejo zavesti k prehitrim odločitvah. Zavedati se moramo namreč, da imajo diamantne brusilne plošče tudi negativne strani. Tu je najprej izredno visoka cena brusilne plošče. Do zdaj dobavljene plošče nas stanejo približno 4000 dinarjev za kos, kar ni ravno poceni. Pri uporabi diamantnih plošč za brušenje je postopek poliranja daljši, poraba polirnih sredstev večja. To vse skupaj povečuje materialne stroške.

Spričo tega je treba za okrasno brušenje iskati tista najbolj racionalna pota, ki bodo v kombinaciji

z obstoječimi in novimi načini brušenja privedla do najboljših proizvodnih in ekonomskih dosežkov.

Zato naj nam bodo izkušnje, merjenja ter primerjave med starim in novim vodilo pri sprejemanju raznih odločitev.

Glede na skorajšnje povečanje brusilnih zmogljivosti je to še posebej pomembno. Pri sprejemanju odločitev se moramo opreti na razne analize, ki jih moramo temeljito opraviti na posameznih delovnih mestih, pri delovnih operacijah pri porabi polirnih sredstev in podobno. Vse to mora biti objektivno pretehtano. Le prizadevnost nam bo dala želene napotke, kako naj gremo naprej.

Dosedanje izkušnje, ki pa niso še tako velike, nam za zdaj dajejo odgovor na vprašanje v naslovu. Ta odgovor bi bil prej da kot ne.

JOŽE PELKO

DELOVNI ODNOS ALI MEDSEBOJNA DELOVNA RAZMERJA DELAVCEV V DELOVNI ORGANIZACIJI?

Najnovější predpisi s področja delovnih razmerij bistveno spreminjajo položaj članov delovne skupnosti v delovni organizaciji. Do konca leta 1973 moramo sprejeti samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih v vsaki temeljni organizaciji združenega dela.

Predlog tega sporazuma pripravi delavski svet TOZD, ki ga pravočasno objavi v delovni skupnosti, sprejme pa ga zbor delovnih ljudi v temeljni organizaciji združenega dela. Glede na to, da so medsebojna delovna razmerja delavcev v združenem delu prav gotovo eno od najpomembnejših vprašanj, saj le tak odnos oziroma združeno delo omogoča organizirano proizvodnjo. Samoupravni sporazum je sprejet, če se zanj odločita dve tretjini članov delovne skupnosti, temeljne organizacije združenega dela.

Po novi ustavni ureditvi se delovnim razmerjem, predvsem pa pravicam in dolžnostim delavcev posveča največja pozornost. Ta sporazum bomo torej sprejeli z dvotretjinsko večino vseh članov TOZD;

ta večina mora podpisati pismeno izjavo, da se strinja s predloženim samoupravnim sporazumom, kjer so napisane pravice in dolžnosti.

Kako pa je s tistim delavcem, ki ni dal pismene izjave, da se strinja s predlogom samoupravnega sporazuma? Zanj prav tako velja ta sporazum, ali pa mora v enem mesecu vložiti pismeno odpoved delovnega razmerja v podjetju.

Samoupravni sporazum o medsebojnih delovnih razmerjih bo torej zamenjal dosedanj pravilnik o delovnih razmerjih. V njem bo precej novosti, in sicer:

- odnosi in razmerja oziroma predpisi v tem sporazumu ne bodo dirigirani od zgoraj, temveč bodo sprejeti z dvotretjinsko večino vseh delavcev,

- o najpomembnejših pravicah in obveznostih delavcev bo odločal zbor delovnih ljudi,

- prosta delovna mesta je treba objaviti po radiu ali dnevnem časopisu,

- minimalni letni dopust se podaljša z dosedanjih 14 dni na 18 dni,

najdaljši letni dopust pa lahko traja največ 30 dni. Mladincem in mladinkam, ki še niso stari 18 let, pripada najmanj 25 dni dopusta.

Poleg tega bo samoupravni sporazum vseboval tudi druga bolj ali manj znana določila, kot so:

- pravice, obvezosti in dolžnosti delavcev,

- delovni čas, odmori, počitki in odsotnost z dela,

- letni dopust,

- varstvo žena, mladine in invalidov,

- varstvo delavcev, odgovornost delavcev,

- osebni dohodek ter

- pridobitev in prenehanje lastnosti delavca v združenem delu.

Predlog samoupravnega sporazuma bo pravočasno objavljen v našem glasilu. Tako se bodo vsi naši člani lahko temeljito seznanili z njegovo vsebino in dali potem svoje pripombe in sugestije delavskemu svetu, kako urediti posamezna vprašanja in medsebojne odnose v TOZD.

V. M.

NA ŽIVLJENJE NISEM POMISLIL

Po delovnih obveznostih — ko mine sedem ur napornega dela — se navadno brezskrbno odpravimo domov. Tam nas čakajo druge obveznosti. Kakor koga pač. Bolj enako pa preživljamo večere. Posedimo pred televizorjem, poslušamo radio ali pa se morda kaj pomenu v domačem krogu. Za večino nas je bil takšen večer tudi 22. maja. Popoldanska izmena je zapustila delovna mesta ob 20. uri. Tisti, ki stanujejo v bližini tovarne, so bili že doma, bolj oddaljeni pa so še na poti domov slišali glas to-

varniške sirene. Nič novega, je pomislil prenekateri izmed nas, saj smo jo slišali že večkrat. Kdo ve, kje je izbruhnil kak požarček, smo si najbrž dejali. In vendar, glas tovarniške sirene ni bil kar tako. Sprva je le malo ljudi vedelo, za kaj gre. Samo tisti, ki jim v nočnem času zaupamo vse naše dobrine, so kaj kmalu spoznali, da nam grozi velika nevarnost. Janko Križan, kurjač na generatorju, je prvi opazil, da se v »Širluknji« dogaja nekaj nenavadnega. O tem je obvestil topilničarja druge peči Jožeta

Hrepevnika. »Tako mi je šinilo v glavo, kaj moram storiti,« mi je pripovedoval Jože, ko sem ga obiskal na domu, ko je bil še na bolniškem dopustu.

»Nemudoma sem se napolnil proti vratarnici, da pokličem gasilce. Tako nato sem se odpravil na kraj dogodka. Ugotovil sem, da je prišla žareča steklena masa v stik s terom. Prva naloga je bila zapreti plin, kajti če bi prišla v stik s plinom, bi bila eksplozija neizogibna. Klešče in kladivo sem dobil iz strojnice in se odpravil proti ventilu, da zaprem plin. Medtem pa se je v prostoru, kjer sem opravljal to delo, nabralo že precej plina. Vem, da mi je nekdo pomagal tako, da je svetil z baterijo, toda ne vem, kdo je bil,« pravi Jože.

Ko sem poslušal njegovo pripovedovanje o nesreči, ki je bila razmeroma majhna, če pomislimo, kakšna bi lahko bila, nisem mogel mimo naslednjega vprašanja: Ali ste kot oče dveh otrok pomislili na nevarnost, ki vam je grozila zaradi plina?

»Ko sem videl, za kaj gre, nisem mislil na lastno življenje. Pred očmi mi je bilo le to, kaj bi lahko izgubili, če bi prišlo do hujše nesreče. Tudi človeška življenja.«

Jožetov spomin sega samo do trenutka, ko je zapiral ventil. Naprej se ne spominja. Le kako bi se tudi spominjal, ko pa je njegov sicer močni organizem zajel strupen plin. Nezavestnega so odpeljali v celjsko bolnišnico. Kmalu so ga odpustili in potem se je zdravil doma. Ko je povsem okreval, se je vrnil na delovno mesto. Jožeta je rešil vratar Luka Ljuljduraj.

Med pomenkom sem Jožeta vprašal:

Ste zadovoljni na delovnem mestu?

»Hm, zadovoljen, če sem? Zadovoljen, toda ob tem moram povedati, da to zadovoljstvo ni popolno. Marsikaj je še neurejeno. Teži ne samo mene, temveč tudi druge topilničarje.«

In če ni skrivnost, kaj je neurejeno?

»Topilničarjev je premalo. Samo štirje smo. Če gre kateri na dopust, ali zbolí, ostane preveliko breme tistim, ki delajo. Slabo je cenjeno topilničarjevo delo. Odgovornost je velika in pogosto slišimo pripombe na naš račun. Nevarnosti prav tako ne manjka. Še noben topilničar ni šel v redni pokoj. Beneficirana delovna doba nam ni priznana. Ne poznamo prostih dnevov. Delamo od 10 do 13 ur. Zasluzek je premajhen v primerjavi s težavnostjo

dela. Zato ni čudno, da naraščaja za topilničarje ni.

Prepričan sem, da bi se dalo marsikaj urediti. Z malo dobre volje in razumevanjem. Prav tako menim, da bi bila ob normalni obremenitvi topilničarjev tudi kakovost steklene mase večja. Kaj to v končni liniji pomeni za naš kolektiv, menda ni treba posebej razlagati.

Kakšni bi po vašem mnenju morali biti osebni dohodki topilničarjev?

»Takšni, kot smo se svoj čas zmenili. To je bilo povprečje za služkov mojstrov pri peči. Toda

dogovora se niso držali. Samo en mesec smo prejeli takšne osebne dohodke. Potem pa nič več.«

Jože je že 24. leto zaposlen v tovarni. Počasi, a zanesljivo je napredoval na delovnem mestu topilničarja. Kot sam pravi, zadovoljstvo ni popolno. Razkril je tudi razloge. Odgovor na njegove pripombe lahko dajo pristojni.

Za pogumno in nesebično dejanje, s katerim je Jože preprečil veliko nesrečo ob izpostavljanju lastnega življenja, je bil nagrajen s 1000 dinarji.

Menimo, da je nagrada, ki jo je podelil delavski svet, preskromno

priznanje za izredno požrtvovalnost v kritičnem trenutku. Poleg nagrade Jože vsekakor zasluži čestitke nas vseh.

Ta nesreča je odkrila še eno stran. Gre za to, da bi morali okrepiti gasilske vrste. Zdi se nam, da nekateri neupravičeno podcenjujejo to dejavnost. Tudi razmere, v katerih delajo naši gasilci, niso ugodne. Posebej mislimo na gasilski dom, kajti obstoječi v nobenem primeru ne zadostuje za potrebe gasilcev. Morali bi misliti na graditev novega. Ne razkošnega, temveč takšnega, ki bi najbolj funkcionalno služil svojemu namenu.

KAJ SO DRUŽBENI DOGOVORI IN KAJ SAMOUPRAVNI SPORAZUMI?

Zadnje čase pogosto slišimo in uporabljamo izraz družbeni dogovor in samoupravni sporazum. Nedvomno bo prav, da se s tema pojmovoma poglobljeje seznanimo.

Najvišji državni organi urejajo pravni red v državi z zakonodajo. Vsa področja družbenega življenja urejajo z zakoni. Z njimi predpisujejo, kako naj se ljudje ali organizacije ravna v danem položaju. Z zakonom se torej predpiše, kaj se sme in kaj se ne sme storiti. Zakon pa ponavadi predpisuje tudi sankcije oziroma kazenske ukrepe; ti zadenejo tistega, ki se ne ravna po predpisanih zakonih.

Nepoznavanje zakona ne izključuje kazenske odgovornosti posameznika.

Zakone predpisujejo federacija in republike. Vsaka država želi, da ljudje prostovoljno izpolnjujejo zakonska določila, vendar ni vedno tako.

Ko je naša država leta 1950 uvedla delavsko samoupravljanje, je velik del zakonodaje prenesla na delovne kolektive. Tako je, na primer, s tistim trenutkom prenehala obstajati državna lastnina. To lastnino so začeli upravljati in z njo gospodariti delovni kolektivi prek svojih izvoljenih delavskih svetov.

Federacija in republike so si pridržale le okvirno urejevanje posameznih zadev v gospodarstvu, de-

lavski zakonodaji, samoupravljanju itd. Podjetja pa so začela podrobno urejati delo in življenje v kolektivu s svojimi pravilniki. Na primer: s statutom, pravilnikom o delitvi dohodka, pravilnikom o razdelitvi osebnih dohodkov, pravilnikom o delovnih razmerjih itd.

Taka zakonodaja je še bolj priregnala delavce, saj si od leta 1950 sami predpisujejo interno zakonodajo.

Od leta 1971 dalje pa so se začeli uveljavljati družbeni dogovori in samoupravni sporazumi.

Družbeni dogovori se sprejemajo za območje republike ali federacije. Tako je bil leta 1971 sprejet družbeni dogovor o delitvi dohodka in razdelitvi osebnih dohodkov, ki so ga podpisali predstavniki republiškega izvršnega sveta, gospodarske zbornice in republiškega sindikata. Ta družbeni dogovor je bil sprejet namesto zakona, z namenom, da uskladi najvišje in najnižje osebne dohodke, omeji dnevnice in druge izdatke, kajti posamezne organizacije so razpisavale družbeni denar.

Na podlagi omenjenega družbenega dogovora so se podjetja razdelila v skupine po posameznih strokah. Tako so vse slovenske steklarne podpisale samoupravni sporazum o delitvi dohodka in razdelitvi osebnih dohodkov. S tem sporazumom so si steklarne same določile

merila, ne da bi jih država določila z zakonom.

V sedanjem času je vse več takšnih družbenih dogovorov in na podlagi le-teh sprejetih sporazumov.

Vsa podjetja v naši občini so sprejela dogovor o kadrovske politiki in zaposlovanju. Na podlagi priporočil skupščine lahko podjetja sklepajo samoupravne sporazume s kupci o cenah itd. Ureditev naseelij in mest bi se lahko urejevala z zakoni o prispevkih, vendar se zadnje čase te zadeve skušajo urediti tako, da se občani in podjetja dogovorijo med seboj, kaj in kako bo, ter sprejmejo sporazum. V tem je zajeto vse: kako in kaj bodo naredili ter višina prispevka posamezne delovne organizacije ali posameznika. Tak sporazum je veljaven za vse podpisnike in ima pravno moč.

V prihodnje bo vse manj zakonov. Skupne zadeve se bodo v čedalje večji meri urejale z družbenimi dogovori in samoupravnimi sporazumi, ki jih bodo sklepale republike, občine ali delovne organizacije. S pripravo takšnih dogovorov pa morajo biti seznanjeni delovni ljudje, da lahko povedo svoje mnenje oziroma privolijo v sklenitev. Taki sporazumi bi bili dejanski izraz volje večine in s tem bi bilo zagotovljeno prostovoljno izpolnjevanje določil.

V. M.

ZANIMIVO TEKMOVANJE

V predzadnji številki našega glasila smo zapisali nekaj besed o slabših učnih uspehih nekaterih naših študentov v steklarski šoli. Na naš račun je prišlo več tihih kot glasnih negodovanj. Če bi jih hoteli strniti v nekaj besed, bi se glasili približno takole: Ja, ko nam gre slabo, se takoj oglašijo, bolj malo pa vidijo, ko smo pridni. Saj res, krivično bi bilo, če bi o vseh pisali negativno, toda tega nismo storili. Zal tudi tokrat ne bomo pisali o vseh, čeprav bi zelo radi.

Tokrat bomo pisali o zanimivem tekmovanju učencev, ki imajo praktični pouk v Steklarni.

V soboto je bilo zelo tiho. Nam, ki smo v neposredni bližini, se je zdelo, kot da v sosednji delavnici ne bi bilo nikogar. Kaj kmalu pa smo zvedeli, za kaj gre. Učenke in učenci tretjega letnika so tekmovali v praktičnem delu. V prvem delu tega tekmovanja so se pomerili v kariranju, v drugem pa so gladili zvezde na 16, na kelihih za črno vino desen »1459«.

Prvo mesto si je priborila Štefica Kralj. 18 kozarcev za viski desena »Aleksander« ji je »zletelo« skozi roke. Vsak poznavalec te delovne operacije bo priznal, da je kar lep uspeh, če narediš mreže na 16 v treh urah. Štefica je zgladila 52 kelihov, prav tako v treh urah. Tudi ta uspeh je odličan.

Pred kratkim sem vprašal Šte-

fico: Ali si se nadejala prvega mesta?

»Ne, nisem se. Vem, da so tudi druge urne pri delu. Res pa je, da bi bila lahko naredila še več, če mi skoraj ves čas ne bi bil nagajal papir.« V pojasnilo: malce ji je nagajal papir, po katerem teče voda na brusilni kamen. V tem primeru se res ne da najbolj uspešno delati.

Ali misliš, da si res najboljša? sem jo vprašal.

»O tem nisem razmišljala. To morajo oceniti drugi.« je odločno odgovorila Štefica in pristavila: »To boste, če hočete zvedeti, morali vprašati mojstra.«

Res sem ga vprašal. Strokovni vodja naših učencev Anton Belcer se je pohvalno izrazil ne samo o Štefici, temveč še o nekaterih, ki to zaslužijo. O zmagovalki pa mi je povedal, da je njena zmaga plod stalne pridnosti in vestnosti.

Le malo slabši od zmagovalke sta bili Zdenka Završki, ki je zasedla drugo mesto in Štefica Halužan na tretjem.

To tekmovanje je bilo izredno zanimivo in koristno. Morda bi kazalo pripraviti podobna tekmovanja med mladimi, ki so že zaposleni. In to ne samo v enem oddelku.

Zmagovalki in vsem udeleženkam tega tekmovanja naše čestitke in želje, da se čimprej uspešno vključijo v vrste našega kolektiva.

J. T.

SPOSOJENE MISLI

Navadno vsakdo zameri drugim, kar oni zamerijo njemu.

Maščevanje je jed, ki najbolj prija, če jo jemo hladno.

Obstajata samo dve vrsti ljudi: pravični, ki menijo, da grešijo, in tisti, ki grešijo, a se imajo za pravične.

Domišljav človek je podoben petelinu, ki misli, da je sonce vzšlo zato, da bi slišalo njegovo kikirikanje.

Največ jajc zneso tista kokoši, ki najglasneje kokodaka.

Kako kruta je usoda kraljev: resnico jim povedo šele takrat, ko se jih ne bojijo več.

Izkušnja je najboljša šola, toda šolnina je zelo draga.

Če zaprete vrata vsem napakam, bo tudi resnica ostala zunaj.

Kdor ima uren jezik, naj počasi misli.

ZA DOBRO VOLJO

— Mama, kaj se zgodi s človekom, ko umre?

— Spremeni se v prah!

— Potem je pod našo posteljo moralo umreti veliko ljudi!

Rekrut, ki so mu ukazali, naj lupi krompir, vpraša častnika:

— Mar v letu 1973 ne obstajajo stroji za lupljenje krompirja?

— Obstajajo, obstajajo! odvrne častnik. Ti si najnovejši tip!

— Ali vas smem opozoriti, da so polži naša specialiteta? reče natakar gostu.

— Že vem, zadnjič mi je eden stregel!

Mož nejevoljen pride domov. Žena ga vpraša:

— Le kaj ti je, da si tako slabe volje?

— Veš, na pregledu sem bil.

— In kaj so ugotovili?

— Alkotest je pokazal, da imam zelo malo krvi v alkoholu!

Župnik, ki je veljal za velikega ljubitelja kolesarjenja, je večkrat kolesaril. Nikoli ni naredil nobenega prekrška. Miličnika je mikalo, da bi vedel, kako mu to uspeva. Nekega dne ga ustavi in vpraša:

— Kako to, da nikoli ne naredite nobenega prekrška?

— Ker je vedno bog z menoj, reče župnik.

— Potem pa kar odštejte 50 din kazni, ker sta na kolesu dva!

ENAJSTO MESTO USPEH

V nedeljo, 13. maja, je bilo v Slovenski Bistrici tekmovanje ekip prve pomoči, ki sta ga pripravila občinski odbor Rdečega križa in odelek za narodno obrambo.

Polni upov smo poslali na tekmovanje našo 6-člansko ekipo, da nas dostojno zastopa na tem tekmovanju. Med 26 ekipami so naši dosegli lep uspeh, saj so osvojili 11. mesto.

Na videz ta uvrstitev ne zveni kot uspeh, kajti lani je naša ekipa dosegla zelo visoko uvrstitev, 3. mesto. Upoštevati moramo, da letošnja ekipa ni imela veliko časa za priprave in praktično delo. V primerjavi z drugimi, ki so imeli

veliko boljše možnosti, lahko to uvrstitev ocenimo kot lep uspeh.

Pohvalo za ta uspeh si zaslužijo vsi člani ekipe. Posebej velja pohvaliti prizadevanje Viktorja Dvoršaka, vodjo ekipe.

Naša ekipa je bila takole sestavljena:

z leve proti desni: Anica Imenšek, Jože Vrentuša, Ivanka Mesa-rič, Zlatko Strmšek, Elza Pozeb in Janez Gošnjak.

Besedilo in posnetek:
VIKTOR HORVAT

KRATKE ŠPORTNE NOVICE

NAJVIŠJI NASLOV NAŠIM ODBOJKARJEM

Na delavskih športnih igrah občine Slovenska Bistrica so se odbojkarji našega obrata izredno dobro uvrstili. Postali so prvaki delavskih športnih iger občine Slovenska Bistrica, saj so v finalnem delu, kjer so sodelovala štiri moštva, osvojili vse točke. Še več, naši odbojkarji niso izgubili nobenega seta, ker so vse nasprotnike premagali z rezultatom 2:0. V finalnem srečanju so odpravili moštvo EMI iz Slovenske Bistrice. Uspeh odbojkarjev smo sicer pričakovali, ker so vedno pri vrhu, toda najvišjega naslova se nismo nadejali. To-liko je naše veselje večje in čestitke vseh članov kolektiva priskrbejše.

V. HORVAT

ŠAHOVSKE NOVICE

Zaradi pomanjkanja prostora v našem glasilu bomo dve šahovski prireditvi omenili šele v tej številki.

V počastitev dneva Osvobodilne fronte in praznika dela je šahovska sekcija steklarne priredila velik brzoturnir v prostorih jedilnice. Turnirja se je udeležilo 32 šahistov iz raznih krajev severnega dela Slovenije. Zmagovalec turnirja je bil Skok s 14 točkami, drugo mesto je zasedel Pertinač 13,5 točke, tretje in četrto mesto pa sta si delila Maks Djurković in Kotnik z 12 točkami. S tem je član našega kolektiva dosegel lep uspeh, saj je znano, da je bil turnir dokaj močan. Z malo več sreče pa bi bil Djurkovićev uspeh večji, kajti skrbi v zvezi z organizacijo so motile njegovo koncentracijo.

x x x

Brzoturnirja za mesec maj se je udeležilo 12 šahistov. Prvo mesto je zanesljivo osvojil Maks Djurković, ki je zbral 10 točk, drugi je bil Alojz Kubale z devetimi, tretji pa Tišma z osmimi točkami itd.

x x x

Brzoturnirja, ki ga šahovski klub v Rogaški Slatini pripravi vsak mesec, se je za mesec junij udeležilo 10 igralcev. Zmagovalec tega turnirja je bil Tišma, ki je dosegel 100-odstotni uspeh, saj je premagal vse nasprotnike in dosegel 9 točk, na drugo mesto se je uvrstil Djurković s 2,5 točke, tretji pa je bil Jovičič s 6 točkami itd.

MLADINCI SO TEKMOVALI

Dobro nam je znano, kako je telesna kultura pomembna za vse državljane. Predvsem zaradi tega, ker živimo v času, ko se čedalje manj gibljemo, delamo v zastupljenem okolju, doma pa ure in ure presedimo ob televizorju. Prav zaradi tega si celotna družba prizadeva, da bi takšnemu stanju rekla — stop!

Treba je zbrati več sredstev in zgraditi več športnih objektov ter ustanoviti čimveč športnih društev. Slednja naj bi zajela čimveč prebivalcev, ne glede na starost. Tako bomo najlaže ohranili telesno vzdržljivost.

V sklopu teh družbenih prizadevanj si je občinska konferenca ZMS Šmarje pri Jelšah zadala nalogo, da pripravi mladinske športne igre. Mladinci so sodelovali v naslednjih športnih panogah: v streljanju z zračno puško, malem nogometu, šahu, košarki, rokometu in namiznem tenisu.

Ta športna srečanja mladine naše občine so bila organizirana v raznih krajih občine.

Naš mladinski aktiv je za vsako panogo določil po eno moštvo. Za vsako moštvo so bili zadolženi posamezniki. Najbolj so se drezali rokometišči, ki jih je vodil Marinko Boškovski, saj so zasedli prvo mesto. V drugih panogah smo zasedli drugo mesto. Negativno presenečenje sta nam pripravila vodja košarkarjev in namiznotenisačev, ki sta povsem odpovedala.

Ob spodrstlaju omenjenih se lahko malo zamislimo, kajti ni nam vseeno, kako se bomo uvrstili med mladinci naše občine.

Ko bodo v prihodnje spet organizirane podobne prireditve, bodo morali posamezniki pokazati več zanimanja in odgovornosti do nalog, ki jih postavi kolektiv, pa četudi je le-ta samo mladinski.

P. OGRIZEK